نفت و انرژی

هدف‌گذاری برای افزایش ظرفیت تجدیدپذیر ها به ۷ هزار مگاوات تا تابستان

معاون وزیر نیرو با هدف‌گذاری برای افزایش ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر کشور تا ۷ هزار مگاوات خبر داد و تأکید کرد: توسعه انرژی خورشیدی به کاهش ناترازی برق در ساعات روز کمک می‌کند.

به گزارش زمان به نقل از پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو، محسن طرزطلب در سفر به استان خراسان رضوی با اشاره به وضعیت ظرفیت نیروگاهی کشور اظهار کرد: ظرفیت کل نیروگاه‌های کشور در حال حاضر نزدیک به ۱۰۰ هزار مگاوات است که از این میزان، حدود ۵ هزار مگاوات به نیروگاه‌های تجدیدپذیر اختصاص دارد.

وی افزود: برنامه‌ریزی شده است تا تابستان پیش‌رو، ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر به ۷ هزار مگاوات افزایش یابد و سهم این بخش در سبد برق کشور از کمتر از یک درصد به بیش از ۷ درصد برسد. طرزطلب با اشاره به چالش ناترازی برق در کشور تصریح کرد: بخش قابل توجهی از ناترازی در ساعات روز رخ می‌دهد که توسعه نیروگاه‌های خورشیدی می‌تواند نقش مؤثری در جبران آن ایفا کند. به گفته وی، این امر امکان استفاده بهینه از نیروگاه‌های بی‌آبی در ساعات شب را نیز فراهم می‌سازد. رئیس سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق ادامه داد: با توجه به محدودیت تولید انرژی خورشیدی در طول شب، برنامه‌ریزی‌هایی برای استفاده از سامانه‌های خورشیدی مجهز به باتری در بخش خانگی انجام شده است تا امکان ذخیره‌سازی انرژی و استفاده از آن در ساعات تغییر آفتابی نیز فراهم شود. وی در پایان با اشاره به بهبود وضعیت منابع آبی نسبت به سال گذشته ابراز امیدواری کرد: با مدیریت مصرف توسط شهروندان و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، میزان خاموشی‌ها به حداقل برسد.

شهروندی از کارت سوخت شخصی استفاده کنند

شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران با صدور اطلاعیه‌ای بر لزوم استفاده از کارت هوشمند سوخت شخصی تأکید و اعلام کرد: به‌منظور تسهیل خدمت‌رسانی، جلوگیری از ایجاد صف و صرفه‌جویی در زمان، از تمام هموطنان درخواست می‌شود حتماً کارت سوخت شخصی خود را به همراه داشته باشند.

به گزارش زمان، در متن اطلاعیه شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران آمده است:

«به اطلاع عموم هموطنان گرامی می‌رساند با توجه به ضرورت مدیریت صحیح مصرف بنزین، استفاده از کارت هوشمند سوخت شخصی هنگام مراجعه به جایگاه‌ها و سوخت‌گیری (اعم از نرخ اول و دوم) ضروری است.

کارت‌های سوخت موجود در جایگاه‌ها صرفاً برای شرایط اضطراری در نظر گرفته شده‌اند. از این رو به‌منظور تسهیل خدمت‌رسانی، جلوگیری از ایجاد صف و صرفه‌جویی در زمان، از تمامی هموطنان درخواست می‌شود حتماً کارت سوخت شخصی خود را به همراه داشته باشند.

بنابراین هموطنانی که به هر دلیل فاقد کارت هوشمند سوخت شخصی هستند، می‌توانند از طریق یکی از روش‌های زیر نسبت به ثبت درخواست اقدام کنند: مراجعه به دفاتر پلیس ۱۰-۱۰، ثبت درخواست اینترنتی صدور کارت سوخت با انتخاب گزینه دریافت حضوری به نشانی: www.fcs.niopdc.ir و برای مالکان خودروهای وارداتی نیز امکان صدور کارت هوشمند سوخت شخصی با نرخ سوم فراهم شده است. بنابراین از تمام مالکان محترم خودروهای وارداتی دعوت می‌شود به‌منظور ثبت درخواست، به دفاتر پلیس ۱۰-۱ یا سامانه اینترنتی صدور کارت سوخت با انتخاب گزینه دریافت حضوری به نشانی فوق مراجعه کنند.»

برگزاری طرح «سامان» در ۶ منطقه استان تهران

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان تهران گفت: طرح کشوری سازماندهی اقدامات ملی امور نگهداشت (سامان) به صورت هم زمان در چند منطقه تحت پیشش شرکت توزیع نیروی برق استان تهران با رویکرد اصلاح شبکه‌های آسیب دیده ناشی از جنگ تحمیلی سوم اجرا شد.

به گزارش زمان به نقل از شرکت توزیع نیروی برق استان تهران، اکبر حسن‌یکلو با اعلام این خبر افزود: این طرح با هدف حفظ پایداری شبکه توزیع برق، ارتقای کیفیت خدمات رسانی و افزایش رضایتمندی مشترکان برنامه‌ریزی و اجرا شد. وی خاطرنشان کرد: در جریان اجرای این طرح، عملیات فنی و بهینه سازی شبکه توزیع در مناطق چهاردانگه، ملارد، شهلند، پردیس، پاکدشت و کهریزک به طور هم زمان انجام شد.

مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق استان تهران بیان داشتن: برای اجرای این طرح جهادی، ۲۷۰ نفر پرسنل عملیاتی و کارشناس فنی در قالب ۴۳ اکیپ عملیاتی در نقاط مختلف شبکه به فعالیت پرداختند و اقدامات لازم برای بهبود وضعیت شبکه و افزایش قابلیت اطمینان آن را انجام دادند. حسن‌یکلو در ادامه یادآور شد: اجرای این طرح بخشی از برنامه‌های ابلاغی شرکت توانیر در راستای ارتقای پایداری شبکه برق و بهبود سطح خدمات‌رسانی به مشترکان در سطح کشور است.

معاون اشتغال وزارت کار تشریح کرد:

جزئیات بسته حمایتی دولت برای اشتغال در شرایط جنگ

معاون اشتغال وزارت کار جزییات اقدامات دولت برای اشتغال در شرایط جنگ را تشریح کرد.

به گزارش زمان به نقل از تسنیم، سید مالک حسینی، معاون اشتغال وزارت کار درباره اقدامات برای جنگ به تشریح چالش‌های بی‌سابقه بازار کار در یک سال اخیر پرداخت و اظهار داشت: از زمستان ۱۴۰۳، مسائلی نظیر ناترازی انرژی و جنگ‌های کوتاه‌مدت، فشارهای مغربی بر تولید وارد کرده است. وی گفت: طبیعتم شرایط جنگی، از آبان تا دی‌ماه ۱۴۰۴ بیش از ۴۳همت تسهیلات خرد پرداخت شد که منجر به ایجاد ۱۰-۱۲ تا ۳۰هزار شغل جدید گردید. وی افزود: این اقدامات توانست تا حدود زیادی تکانه‌های بازار کار را تعدیل کند؛ همچنین در هفتم فروردین‌ماه امسال، اولین جلسه تخصیص اعتبار در شرایط جنگی برگزار شد و تا کنون ۲۲استاندار سهم ۴۰درصدی خود را برای توزیع منابع ارسال کرده‌اند. سلمون وزیر کار با اشاره به برنامه‌ریزی برای توزیع ۱۲۰همت منابع خرد قرض‌الحسنه تا پایان اردیبهشت‌ماه، بر ضرورت حمایت از بخش‌های آسیب‌دیده تأکید کرد: تلاش ما این است که با این منابع، خروجی‌های اشتغال خرد را جبران کرده و به زنجیره‌های آسیب‌دیده ورود کنیم. وی افزود: به عنوان مثال در حوزه پروژه‌های جایگزین، مشاغل خانگی می‌توانند با استفاده از ضایعات پارچه، کیسه‌های پارچه‌ای تولید کنند؛ تا چالش‌های مربوط به ظروف پلاستیکی در دوران بحران مرتفع شود. وی افزود: دولت بسته‌های حمایتی برای بنگاه‌های ۱۲تا ۵۰نفره در نظر گرفته است که بر اساس آن، به ازای هر کارگر بیمه‌شده ۲۲میلیون تومان تسهیلات با نرخ مؤثر ۹ درصد و دوره تنفس دوساله پرداخت می‌شود تا از تعدیل نیرو جلوگیری شود. سلمون اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی همچنین به برنامه‌های ویژه برای حوزه زنان و صیادان مناطق مرزی اشاره کرد. وی گفت: سال گذشته ۶درصد منابع اشتغال خرد به زنان پرداخت شد و هم‌اکنون نیز ستادی برای رصد مشکلات واحدهای تولیدی و رفع موانع قانونی تشکیل شده است. وی افزود: برای جبران خسارت‌های وارده به شناورهای تجاری و صیادی در خلیج‌فارس، بسته‌های حمایتی در حال طراحی است تا میشت ۱۵تا ۱۶ هزار نفر از این عزیزان که فاقد بیمه هستند، از محل منابع مرزی تأمین شود. حسینی از اجرای پویش بزرگ «هزار میدان و هزار بازار» برای حمایت از تولیدات خانگی خبر داد. با همکاری نهادهایی چون کمیته امداد، بسیج و شهرداری، از هفته چهارم اردیبهشت‌ماه در هزار نقطه کشور نمایشگاه‌های دوره‌ای برای تقویت فروش مشاغل خانگی برپا خواهد شد. وی افزود: این نمایشگاه‌ها به صورت تکرار شونده و هر دو هفته یک‌بار برگزار می‌شود تا فرصت‌های از دست رفته فروش در انتهای سال گذشته برای بنگاه‌های کوچک جبران گردد.

معاون اشتغال وزارت کار با تبیین جزئیات مدل «اشتغال عمومی» به عنوان راهکاری برای عبور از شرایط بحرانی، بر برنامه‌ریزی برای به‌کارگیری ۲۰۰ هزار نفر در پروژه‌های عام‌المنفعه و بهره‌گیری از ظرفیت‌های مالی ایرانیان خارج از کشور در این طرح خبر داد. سلمون اشتغال وزارت کار، به معرفی الگوی «اشتغال عمومی» برای حمایت از افرادی که شغل خود را از دست داده‌اند، پرداخت. وی گفت: اشتغال عمومی شامل دوره‌های کوتاه‌مدت پارموظفی (از ۴ماه تا زیر یک سال) است که در آن، متقاضیان در پروژه‌هایی با جنبه عمومی نظیر لایروبی روستاها، آبرسانی و طرح‌های بهداشتی به‌کار گرفته می‌شوند. وی افزود: هرچند دستمزد این طرح از حداقل دستمزد مصوب پایین‌تر است، اما دو مزیت بزرگ دارد: نخست آنکه از ریزش نیروی کار جلوگیری کرده و آن‌ها را دلگرم نگه می‌دارد و دوم اینکه هزینه‌های اجرای پروژه‌ها را که در مدل پیمانکاری ۴۰تا ۵۰درصد گران‌تر تمام می‌شود، بخشدت کاهش می‌دهد. حسینی تأکید کرد که این اقدامات با هدف حفظ پایداری بازار کار و عبور از شرایط فعلی طراحی شده است. وی گفت: تلاش می‌کنیم بخشی از این اعتبار را از طریق دولت و مابقی را از سایر منابع پیش‌بینی شده تأمین کنیم تا نیروی کار در این دوران سخت، بدون حمایت باقی نماند. مجموع این برنامه‌ها، از بسته‌های تسهیلاتی گرفته تا اشتغال عمومی، برای این است که بتوانیم از تکانه‌های اقتصادی ناشی از جنگ عبور کرده و اشتغال موجود را صیانت کنیم.

بازنگری رقم کالابرگ، الزامی برای حفظ قدرت خرید مردم

سه سناریو برای بازنگری رقم کالابرگ ارائه شده که اکنون و در آستانه اردیبهشت، نیازمند تصمیم‌گیری فوری است.

به گزارش زمان به نقل از تسنیم، با اجرای طرح کالابرگ الکترونیک همزمان با حذف ارز ۲۸۵۰۰ تومانی در دی‌ماه، دولت وعده داد که حمایت از خانوارها نه در ابتدای زنجیره تأمین، بلکه به‌صورت مستقیم و به‌عنوان اعتبار مصرف‌کننده پرداخت شود. بر اساس همین منطق نیز مقرر شد مابه‌التفاوت نرخ ارز در قالب اعتبار یک‌میلیون‌تومانی برای هر نفر به مردم اختصاص پیدا کند. با وجود این، جهش هزینه‌های ناشی از این جابه‌جایی ارزی بسیار فراتر از برآوردهای اولیه بود و تورم سال گذشته را به حدود ۵۰ درصد، یعنی بالاترین نرخ تورم سالانه کشور رساند. در چنین وضعیتی، دولت که قول داده بود با افزایش قیمت کالاهای اساسی، رقم کالابرگ نیز افزایش یابد تا ارزش یک میلیون تومان آب نرود، اکنون در برابر آزمونی جدی قرار گرفته است؛ تصمیم‌گیری فوری برای افزایش اعتبار کالابرگ پیش از رسیدن به کالابرگ اردیبهشت. از ابتدای جنگ اخیر، قیمت بسیاری از کالاهای اساسی با سرعتی بیش از انتظار بالا رفته است. این رشد قابل توجه، نه‌تنها اثر تورمی حذف ارز ترجیحی را نشدید کرد، بلکه فاصله میان قیمت واقعی سبد مصرف خانوار و رقم کالابرگ را افزایش داده است. به همین دلیل، وزارت کار در ماه‌های اخیر سه سناریوی رسمی برای بازنگری رقم کالابرگ ارائه کرده؛ سناریوهایی که اکنون و در آستانه اردیبهشت، نیازمند تصمیم‌گیری قطعی و فوری هستند.

سناریوی اول: افزایش رقم کالابرگ براساس سبد ۲۸۰۰ کالری

سبد واقعی مصرف؛ پرهزینه اما نزدیک‌ترین گزینه به واقعیت میشت. در یک سناریوی پیشنهادی، افزایش رقم کالابرگ بر مبنای سبدی از کالاها تعریف شده که ۲۸۰۰ کالری روزانه مورد نیاز هر فرد را پوشش می‌دهد. این سبد شامل گروه‌های متنوع‌تری از مواد تغذایی است و برخلاف تصور، بسیاری از اقلام آن (مثل نان، ماکارونی، میوه و سبزیجات) چندان وابسته به نرخ ارز نیستند اما در ماه‌های اخیر به‌شدت افزایش قیمت داشته‌اند. این سناریو بیشترین نزدیکی را به الگوی مصرف واقعی مردم دارد، اما از آنجا که اثر جهش قیمتی این گروه‌ها بالاست، می‌تواند بار مالی سنگینی برای دولت ایجاد کند و احتمالا با محدودیت‌های بودجه‌ای همخوانی ندارد.

سناریوی دوم: تکیه بر سبد ۱۱ قلم اولیه

گزینه محافظه‌کارانه با تمرکز بر کالاهای اساسی مشمول یارانه. در سناریوی دوم، مبنای محاسبه افزایش رقم کالابرگ همان ۱۱ قلم اولیه است که طرح با آن آغاز شد شامل برنج، روغن، ماکارونی، حبوبات، قند و شکر، شیر، ماست، پنیر، گوشت قرمز و انواع گوشت سفید. در این مدل، خبری از میوه، صیفی‌جات و اقلام مکمل نیست. این سناریو از نظر محاسباتی ساده‌تر و از نظر هزینه‌ای محدودتر است، اما ضعف اصلی آن این است که با سبد واقعی خانوار فاصله دارد و ممکن است نتواند فشار تورمی ماه‌های اخیر را به‌درستی جبران کند.

سناریوی سوم: افزایش حداقل ۲۵ درصدی براساس مابه‌التفاوت نرخ ارز

در سناریوی سوم، مبنای افزایش کالابرگ تفاوت نرخ ارز پس از حذف نرخ ۲۸۵۰۰ است. مسیر تغییر نرخ ارز چنین بوده است که پیش از دی‌ماه، بخشی از کالاها ارز ۲۸۵۰۰ دریافت می‌کردند و گروهی دیگر با ارز تالار اول حدود ۷۰ هزار تومان تأمین می‌شدند. پس از اجرای کالابرگ، تمامی کالاهای اساسی به تالار دوم منتقل شدند. نتیجه آن افزایش نرخ ارز تا حدود ۱۱۲ هزار تومان افزایش یافت. بر مبنای این اعداد، حداقل ۲۵ درصد مابه‌التفاوت باید در رقم کالابرگ جبران شود. این سناریو واقع‌گرایانه‌ترین گزینه از نظر منبع تأمین مالی است، زیرا از ابتدا نیز همین مابه‌التفاوت منبع اصلی تأمین اعتبار کالابرگ بوده است. ضعف سناریوی سوم: تورم خوراکی فراتر از تورم ارزی بوده است. مشکل این سناریو این است که تورم کالاهای اساسی در ماه‌های اخیر بیشتر از تورم ارز بوده است. به‌عبارت دیگر، اگر تنها مقدار افزایش ارز ملاک قرار بگیرد، افزایش قیمت واقعی خوراکی‌ها جبران نشده و مردم باز هم متضرر می‌شوند. با این حال محدودیت مهمی وجود دارد: منبع دیگری جز مابه‌التفاوت نرخ ارز برای جبران رقم کالابرگ در بودجه دیده نشده است. بنابراین، عملیاتی‌ترین و محتمل‌ترین سناریو همان افزایش حداقل ۲۵ درصدی است. با توجه به وعده‌ای که دولت هنگام اجرای طرح در دی‌ماه داده بود—یعنی افزایش رقم کالابرگ همزمان با افزایش قیمت کالاهای اساسی اکنون افکار عمومی انتظار دارد پیش از صدور کالابرگ اردیبهشت تصمیم نهایی گرفته شود. تورم خوراکی‌ها در ماه‌های اخیر شتاب گرفته است. در عین حال رقم یک‌میلیون‌تومانی کالابرگ عملا بخشی از قدرت خرید خود را از دست داده است. هر ماه تأخیر، شکاف بیشتری میان هزینه واقعی سبد مصرف و حمایت دولت ایجاد می‌کند. اجرای افزایش رقم کالابرگ از اردیبهشت یا خرداد، نه به جهش قیمت کالاهای اساسی و وعده جبران تورم، انتظار عمومی این است که دولت در اردیبهشت یا خرداد نسبت به تعیین رقم جدید کالابرگ اقدام کند. در عین حال این انتظار وجود دارد تا رقم کالابرگ حداقل براساس مابه‌التفاوت نرخ ارز افزایش پیدا کند و یا در صورت امکان، به سناریویی نزدیک‌تر به سبد واقعی مصرف این افزایش صورت بگیرد تا بتواند بخشی از فشار معیشتی خانوارها را جبران کند و اعتماد عمومی به طرح کالابرگ را حفظ نماید.

رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تاکید کرد:

کارفرمایان برای امنیت شغلی کارگران تلاش کنند

رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در پیامی به مناسبت روز کارگر از کارفرمایان خواست تا در این شرایط سخت اقتصادی که ایران تحت حملات تیغ‌رانی و فشارهای اقتصادی و جنگ روانی دشمنان و بدخواهان ملت ایران گرفته است، تا جای ممکن و با تدبیر حداکثری، امنیت شغلی کارگران را حفظ کنند.

به گزارش زمان به نقل از اتاق بازرگانی ایران، در پیام صمد حسن‌زاده آمده است: روز جهانی کار و کارگر در سال ۱۴۰۵ در حالی فرا رسیده است که در طول جنگ رمضان و همچنین پیشتر از آن، در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، جامعه کارگری کشورمان، متعهدانه نشان دادند که با ایران دوستی و وطن پرستی، پرچم کشاورزی ایران در پیلمی به مناسبت روز کارگر از کارفرمایان خواست تا در این شرایط سخت اقتصادی که ایران تحت حملات تیغ‌رانی و فشارهای اقتصادی و جنگ روانی دشمنان و بدخواهان ملت ایران گرفته است، تا جای ممکن و با تدبیر حداکثری، اراده نمایند تا امنیت شغلی کارگران حفظ گردد ضمن عرض تبریک روز جهانی کارگر به این قشر نجیب و مؤثر کشور، بر این باوریم که روزهای روشن و شکوفا برای کشورمان نیازمند حفظ روحیه و انگیزه کل جامعه به‌ویژه کارگران شریف است. لذا بهترین موفقیت‌ها را برای مردم پرافتخار ایران اسلامی و کارگران عزیز و زحمتکش که در طول تاریخ همواره شایستگی‌های خود را نشان داده‌اند، از درگاه پروردگار متعال خواستاریم.

مسئولان و کارفرمایان در بخش‌های مختلف دولتی و تعیین‌دولتی واجب است تا تدابیر مسئولانه‌ای به منظور حفظ ظرفیت اشتغال و همچنین رفع محدودیت‌های مسیشتی برای کارگران بیندیشند و همواره قدردان زحمات ایشان باشند. در بخش دیگری از پیام حسن‌زاده به نقش بخش خصوصی در حمایت و حفظ شان و منزلت کارگران شریف ایران تاکید و آمده است: این بخش تلاش برای تسهیل در امور کارگران و خانواده‌های ایشان به عنوان محور تولید و خدمات در کشور را سرلوحه خود قرار داده است. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران به نمایندگی از فعالان اقتصادی بخش خصوصی کشور، جامعه بزرگ کارفرمایی ایران را توصیه و ترغیب می‌کند تا در این شرایط سخت اقتصادی که ایران تحت حملات تیغ‌رانی و فشارهای اقتصادی و جنگ روانی دشمنان و بدخواهان ملت ایران گرفته است، تا جای ممکن و با تدبیر حداکثری، اراده نمایند تا امنیت شغلی کارگران حفظ گردد ضمن عرض تبریک روز جهانی کارگر به این قشر نجیب و مؤثر کشور، بر این باوریم که روزهای روشن و شکوفا برای کشورمان نیازمند حفظ روحیه و انگیزه کل جامعه به‌ویژه کارگران شریف است. لذا بهترین موفقیت‌ها را برای مردم پرافتخار ایران اسلامی و کارگران عزیز و زحمتکش که در طول تاریخ همواره شایستگی‌های خود را نشان داده‌اند، از درگاه پروردگار متعال خواستاریم.

نگاه روز

آغاز جنگ تورمی غیرقابل کنترل در اقتصاد غرب

دکتر مهرداد بذرپاش

پس از جنگ اخیر آمریکا علیه ایران، ثبات اقتصادی دیگر یک کالای ارزان قیمت برای اقتصاد غرب نخواهد بود.

اقتصاد جهانی در آستانه وضعیتی حساس قرار دارد که در آن تعادل ظریف میان رشد اقتصادی و ثبات قیمت‌ها با چالش‌های بزرگی مواجه خواهد شد. گزارش‌های اخیر نهادهای مالی بین‌المللی، از جمله صندوق بین‌المللی پول هشداری جدی درباره فرسایش چشم‌انداز اقتصادی پس از تشدید تنش‌های ژئوپلیتیکی و جنگ تحمیلی آمریکایی - صهیونی بر ایران در منطقه تقرب آسیا ارائه می‌دهند. اما فراتر از هشدارهای فوری درباره جنگ و اختلالات زنجیره تأمین، یک حقیقت عمیق‌تر و دیرپاتر در حال آشکار شدن است. راهکارهای تقرب در کنترل تورم به ویژه زمانی که تورم ریشه در شوک‌های عرضه دارد، بااین‌بست‌های ساختاری روبرو شده است. بررسی داده‌های کلان اقتصادی، تحلیل‌های بازارهای مالی و درس‌های تاریخ اقتصادی نشان می‌دهد که مدل‌های سنتی سیاست پولی تقرب دیگر پاسخ‌گوی واقعیت‌های پیچیده قرن بیست‌ویکم نیستند و هزینه‌های پنهان کنترل تورم، فرار از توان تحمل اقتصادی جوامع صنعتی است. صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی کرده است که تورم جهانی از ۴٫۱ درصد در سال ۲۰۲۵ به ۴٫۴ درصد در سال ۲۰۲۶ افزایش یابد. همچنین درصورت تشدید دچاره جنگ و آسیب بیشتر به جریان انرژی این تورم می‌تواند تا ۵٫۶ درصد افزایش یابد. برای ده‌ها بانک‌های مرکزی تقرب بر این باور بودند که تورم پدیده‌ای ناشی از بیش از حد پول است و با افزایش نرخ بهره قابل مهار است. این فرضیه بر اساس منحنی فیلیپس، کارآمد عمل می‌کرد اما رویدادهای اخیر، از جمله بحران زنجیره تأمین پسا پاندمی کرونا و شوک‌های انرژی ناشی از جنگ، ماهیت تورم را تغییر داده است. تحلیل‌های عمیق نشان می‌دهد که ما اکنون با نوعی از تورم ناشی از شوک عرضه مواجهیم که در آن قیمت‌های انرژی و مواد اولیه به دلیل کمبود فیزیکی یا اختلالات لجستیکی و نه به دلیل افزایش تقاضای بیش از حد در اقتصاد افزایش می‌یابند. در چنین شرایطی، افزایش نرخ بهره توسط بانک‌های مرکزی مانند شلیک تیر در تاریکی است و این اقدام نه تنها مشکل کمبود عرضه را حل نمی‌کند بلکه با کاهش سرمایه‌گذاری و مصرف، رکود اقتصادی را تشدید می‌کند بدون اینکه تأثیر مستقلی بر قیمت‌های نهایی داشته باشد. گزارش‌های تخصصی بازارهای مالی تأکید دارند که منحنی عرضه اکنون بسیار نخ‌تر یا به عبارتی کم شیب تر از گذشته است. این یعنی برای کاهش حتی مقدار کمی از تورم، نیاز به کاهش شدید تولید و اشتغال است که از نظر سیاسی و اجتماعی تقریقابل تحمل است.

یکی از آسیب‌پذیرترین نقاط استراتژی کنترل تورم تقرب، اعتماد عمومی است. تورم یک پدیده روانی - اقتصادی است که تا حد زیادی توسط انتظارات تورمی هدایت می‌شود. سال‌ها نوسانات قیمت‌ها و سیاست‌های پولی ناکارآمد، ذهنیت خانوارها و شرکت‌ها را تغییر داده است. وقتی مردم و کسب‌وکارها باور پیدا کنند که تورم ساختاری و پایدار است، واکنش‌های پیش‌دستانه‌ای نشان می‌دهند و درنتیجه کارگران دستمزدهای بالاتر مطالبه می‌کنند و شرکت‌ها قیمت‌ها را به‌صورت پیش‌بینی شده افزایش می‌دهند. این چرخه معیوب، اعتبار بانک‌های مرکزی را مستهلک می‌کند. داده‌ها نشان می‌دهد که حساسیت انتظارات تورمی به شوک‌های قیمت انرژی به شدت افزایش یافته است. در چنین محیطی، هرگونه بی‌ثباتی در بازارهای کالا می‌تواند منجر به جهش تورم شود. بانک‌های مرکزی ممکن است در دامی گرفتار شوند که اگر نرخ بهره را بالا نگه دارند، رکود را عمیق‌تر می‌کنند و اگر نرخ را کاهش دهند، انتظارات تورمی را آزاد می‌گذارند که منجر به جهش تورم می‌شود. این مسئله در دنیای امروز، راه حل‌های آسان و ارزان گذشته را از بین برده است. در کنار سیاست‌های پولی، سیاست‌های مالی تقرب نیز در مدیریت بحران‌های تورمی دچار چالش شده‌اند. واکنش اولیه بسیاری از دولت‌های تقریبی به شوک‌های انرژی، ارائه یارانه‌های گسترده و کنترل قیمت‌ها مانند سقف قیمت انرژی بود. اگرچه این اقدامات در کوتاه‌مدت محبوبیت سیاسی داشتند، اما تحلیل‌های اقتصادی نشان می‌دهند که این ابزارها کیفیت ضعیفی دارند و خنثا شدنی بر کسری بودجه‌هایی که پیش از آن تحت فشار بودند وارد می‌کند. مشکل اصلی یارانه‌های کور این است که سیگنال قیمت را در بازار تحریف می‌کنند وقتی مصرف‌کننده قیمت واقعی انرژی را پرداخت نمی‌کند انگیزه‌ای برای صرفه‌جویی یا تغییر الگوی مصرف ندارد و عرضه جهانی نیز تحت فشار قرار می‌گیرد. همچنین، این یارانه‌ها اغلب به نفع اقشار مرفه‌تر تمام می‌شود که سهم بیشتری از مصرف انرژی را دارند. در حالی که اقشار آسیب‌پذیر را به درستی پوشش نمی‌دهند. گزارش‌های کارشناسی تأکید می‌کنند که جایگزین مناسب، انتقال‌های نقدی هدفمند و موقت است که هم حمایت واقعی ایجاد کند و هم سیگنال‌های قیمت در بازار را حفظ نماید. اما پیچیدگی‌های بوروکراتیک و مقاومت‌های سیاسی، اجرای این سیاست‌های دقیق را در بسیاری از کشورهای تقریبی با دشواری مواجه کرده است درحالی که صندوق بین‌المللی پول نیز کشورها را از اجرای سیاست‌های یارانه‌ای به دلیل آثار نامتناسب آن در مقابل شوک جنگ، نهی کرده است. از طرفی داده‌ها نیز نشان می‌دهد که «اطمینانی سیاست‌گذاری نیز اخیرا رو به افزایش بوده و به سطوح بی سابقه‌ای رسیده که نشانگر این است که تصمیم‌گیران دولت‌های تقریبی با چالش‌های جدی مواجه خواهند بود. شاید عمیق‌ترین چالش تقرب، تغییر ساختار اقتصاد جهانی باشد. دهه‌های گذشته بر این اصل استوار بود که جهانی‌سازی و تقسیم کار بین‌المللی، هزینه‌ها را کاهش و ثبات را افزایش می‌دهد. اما امروز، ما شاهد گذار به یک نظم چندقطبی هستیم کشورها به دنبال امنیت اقتصادی به جای کارایی اقتصادی هستند. این تغییر رویکرد منجر به کاهش سرمایه‌گذاری در زنجیره‌های تأمین جهانی، افزایش نمره‌های تجاری و ایجاد موانع تیغ‌رانی شده است. نتیجه این روند، افزایش هزینه‌های ساختاری تولید است. علاوه بر این، تنش‌های ژئوپلیتیکی در شرق آروپا، تقرب آسیا و جنوب شرق آسیا، مسیرهای حیاتی تجاری مانند تنگه هرمز را به نقاط عطف خطر برای تشدید تورم تبدیل کرده‌اند. اختلال در تأمین هیدروکربن‌ها دیگر یک سناریوی فرضی نیست، بلکه یک ریسک واقعی است که می‌تواند شوک‌های انرژی بی‌سابقه‌ای ایجاد کند. در چنین محیطی، ابزارهای پولی تقرب که بر اقتصادهای داخلی متمرکز هستند، قدرت کافی برای مقابله با شوک‌های خارجی را ندارند. برخی استدلال می‌کنند که تقرب می‌تواند در مقابل شوک حاصل از جنگ تحمیلی علیه ایران مانند بحران انرژی سال ۲۰۲۲ و جنگ روسیه و اوکراین عمل کند و با تشدید سیاست‌های پولی، تورم را مهار نماید. اما شواهد نشان می‌دهد که این باور شرایط متفاوت است. در سال ۲۰۲۲، بخش خصوصی دارای نقدینگی بالا و نرخ‌زنه‌های سالم بود که امکان جذب شوک را فراهم می‌کرد. امروز، بدهی‌های عمومی و خصوصی در سطح بالایی قرار دارند و حاشیه امنیت اقتصادی بسیار تنگ‌تر است. علاوه بر این، تنوع‌بخشی به منابع انرژی و افزایش سهم انرژی‌های تجدیدپذیر، اگرچه در بلندمدت امیدوار کننده است، اما در کوتاه‌مدت و میان‌مدت هنوز نتوانسته‌اند جایگزین کاملی برای سوخت‌های فسیلی باشند که زیرساخت‌های جهانی بر آن‌ها استوار است. بنابراین، هرگونه اختلال در تأمین نفت و گاز، به دلیل عدم وجود ظرفیت ذخیره‌سازی کافی و انعطاف‌پذیری شبکه انرژی، پیامدهای تورمی شدیدی خواهد داشت. راه سخت تقرب در کنترل تورم، ناشی از وابستگی بیش از حد به ابزارهای تک‌بعدی پولی در برابر چالش‌های چندبعدی اقتصادی است. ترکیب شوک‌های عرضه، فرسایش اعتبار نهادهای پولی، ناکارآمدی سیاست‌های مالی و تغییرات ژئوپلیتیکی، مدلی را خلق کرده است که در آن رشد اقتصادی و ثبات قیمت‌ها در تضاد مستقیم با یکدیگر قرار گرفته‌اند. برای عبور از این بن‌بست، تقرب نیازمند بازنگری بنیادین در سیاست‌های خود است. در تغیر این صورت، اقتصاد جهانی با ریسک بالای رکود تورمی مواجه خواهد بود. حالتی که در آن تورم بالا و رشد پایین به طور همزمان اقتصاد را تحت فشار قرار می‌دهند. درس اصلی بحران‌های مذکور، این است که ثبات اقتصادی دیگر یک کالای ارزان قیمت برای تقرب نیست و راه‌های کوتاه و سنتی دیگر وجود ندارند؛ بلکه نتیجه‌ای است که نیازمند کاهش تنش‌ها و عدم سلطه‌جویی در کنار انعطاف‌پذیری سیاست‌ها و درک عمیق از پیچیدگی‌های ساختاری اقتصاد مدرن و نظم نوین جهانی است.

zamanagahi@chmail.ir